

Dialekt- och folkminnesarkivet
Box 1743
Ö. Ågatan 27
751 47 UPPSALA

M 257 BILEN (= LUF 181)

Att växa upp med bilen

Berätta om Dina barndomsbilder av bilar och bilism, Dina första möten med bilar och bilåkande. Hur allmänt var det att man hade familjebil? Hade Din familj bil när Du växte upp? Ungefär vilket år inköptes bilen i så fall? Hur gick köpet till? Vilken betydelse hade märke, färg, ålder och andra egenskaper för valet av bil? Vem i familjen bestämde? Tog ni lån eller handlade ni kontant?

Vad ansåg man om bilinnehav eller om att man hade en viss typ av bil eller visst märke? Gav vissa märken mer status än andra? Hade man öknamn på olika bilmärken eller deras ägare ("bonnavolvo", "grosshandlarmercedes" etc.)? Kommer Du ihåg historier om olika märken och deras egenheter, eller vad man sa om folk som höll sig till vissa biltyper? Berätta!

Ungdom och bilar

Vad spelade bilen för roll i Din ungdomstid? Vilken statusbetydelse hade den för ungdomarna? Fanns det då "raggare" eller "bilburen ungdom"? Vad använde dessa ungdomsgrupper bilen till? Hur var de äldres reaktion? Hur utnyttjades bilen i övrigt nöjesliv? Beskriv skillnaderna mellan förr och nu!

Yrkestrafik

Minns Du yrkeschaufförerna från förr? Har Du någon uppfattning om vem (socialt sett) det var som slog sig på detta yrke? Vilken var droskägarens status på landet/i staden? Vem åkte taxi förr jämfört med idag? Hade yrkeschaufförerna speciella kläder eller annan utrustning? Berätta om Din första taxiresa. Minns Du någon som hade bil och privatchaufför? Berätta!

Förr var det ganska vanligt med mindre åkerier både på landet och i staden; vad har Du för minnen av sådana? Ofta var hantverkare av olika slag tidiga med att skaffa bil eftersom de använde den i arbetet. Berätta vad Du minns om sådana.

Bilen och fritiden

Beskriv hur bilen användes i fritiden. Berätta gärna om söndagsutflykter och bilsemesterar med tält eller husvagn. Hur kändes det att "finåka"? Berätta om semesterbilens utrustning. Ändrade bilen på Dina fritids- och semestervanor?

Bilen på vägarna

Hur har bilkörandet förändrats under den tid Du minns? Kommer Du ihåg handsignalerna och tecknen som försvunnit idag? Hur uppträdde man på vägarna då i förhållande till nu?

Anser Du att en persons sätt att köra bil är en god spegel av hans eller hennes personlighet och temperament, att egenskaper som snarstuckenhet eller generositet tydligt visar sig i trafiken? Hur har synen på kvinnliga bilförare förändrats? Talade man även förr om "fartdårar" och "söndagsbilister"?

Du minns väl nummerskyltarnas länsbokstäver; tyckte Du att det var roligt att kunna se varifrån en viss bil kom? Minns Du ramsor eller talesätt om t.ex. M-, G- eller A-bilisterna? Har Du idag något klistermärke e. likn. på bilen, som talar om var Du hör hemma?

Att ha bil

Om Du själv har körkort och bil, berätta om hur Du lärde Dig köra. Var det naturligt att Du skulle skaffa körkort? Gjorde de flesta det i Din ålder? Både pojkar och flickor? Betalade Du Ditt körkort själv eller hjälpte föräldrarna till?

Berätta om den första bilen Du köpte; när, var, hur och varför? På vad sätt kom den att förändra livet för Dig (och familjen om Du var gift)? Har Du haft många bilar, skiftat mellan märken och storlekar? Vad har varit avgörande för Dina bilval; modell, tillverkningsland, ålder, utseende, färg, pris, bekvämlighet, storlek, miljövänlighet, status? Vilken bil minns Du bäst?

Om Du *inte* har körkort eller bil, berätta varför!

Lägger Du ned mycket tid på att tvätta bilen och hålla den i ordning? Varför i så fall (av ekonomiska skäl eller för att den skall vara snygg)? Har du utrustat Din bil på ett personligt sätt med t.ex. texter på bakrutan, extralyktor, speciella navkapslar, inredningsdetaljer som mascotar eller radio och stereobandspelare? Försöker Du utföra småreparationer själv? Av ekonomiska skäl eller därför att det är roligt att "meka med bilen"?

Är bilen för Dig främst ett nytto- och transportredskap eller något som hör nöjet och fritiden till? När Du skall företa en lite längre resa, funderar Du då på alternativa färd sätt (tåg, buss etc.)? Vilka faktorer är då viktiga för Ditt val av transportmedel?

Bilen förr och nu

Har Din inställning till bilismen förändrats genom åren? Använder Du bilen idag på andra sätt än förr? Vad betyder bilen i Din vardag, i Ditt arbete och för Din fritid?

Hur ser Du på bilismens för- och nackdelar (t.ex. i förhållande till miljöförstöring, olycksrisker etc.)? Tror Du att den allmänna uppfattningen om bilkörning och t.ex. alkohol eller hastighetsbestämmelser förändrats under senare år? Borde privatbilismen hållas igen eller borde den uppmuntras ytterligare?

Glöm inte att uppge Ditt namn, Ditt födelseår, Ditt yrke samt från vilket landskap och vilken socken eller stad Dina uppgifter kommer. Har Du fotografier på Dina bilar är vi också mycket intresserade av dessa!

TACK FÖR DIN MEDVERKAN!

Uppsala i april 1992
Agneta Lilja